

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу, факультет № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Сучасні доктрини інформаційного права»
вибірковий компонент
освітньої програми *третього* рівня вищої освіти**

081 Право (наукові співробітники)

Харків 2024

СХВАЛЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради
ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 09.08.2024 № 9

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 (протокол від 30.07.2024 №19)

Розробники:

1. Завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1, професор, д.ю.н. Салманова О.Ю.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу, доцент, к.ю.н. Кириченко О.Ю

Рецензенти:

1. *Учений секретар секретаріату Вченої ради Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент Невядовський Владислав Олегович*
2. *Доцент кафедри адміністративного права Національного юридичного університету Імені Ярослава Мудрого к.ю.н. Рябченко Ярослава*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	08 право; (шифр галузі) (назва галузі знань)	Навчальний курс 2
Загальна кількість годин – 120	081 право; (код спеціальності) (назва спеціальності)	Семестр 3
Кількість тем - 14	третій (освітньо-науковий) рівень (назва СВО)	Види контролю: екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 28; (години)		Лекції – _____; (години)
Семінарські заняття – 32; (години)		Семінарські заняття – _____; (години)
Практичні заняття – _____; (години)		Практичні заняття – _____; (години)
Лабораторні заняття – _____; (години)		Лабораторні заняття – _____; (години)
Самостійна робота – 60; (години)		Самостійна робота – _____; (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота – _____ (кількість; № семестру)		Курсова робота – _____ (кількість; № семестру)
Реферати (тощо) – _____ (кількість; № семестру)		Реферати – _____ (кількість; № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - засвоєння здобувачами сучасних поглядів щодо: місця і ролі держави в процесі інформатизації суспільства; вивчення сучасних тенденцій розвитку науки інформаційного права: диференціація та інтеграція наукових інституцій; стану, проблем та перспектив інформаційного суспільства в Україні; проблем системної інформатизації нормотворчої, правозастосовної і правоосвітньої діяльності; правових основ впровадження інформаційно-правових підсистем електронного парламенту та уряду, електронних систем і баз даних в галузі держави і права; правових засад захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації та інших проблем інформаційної безпеки; досвіду іноземних країн та історичний досвід правового регулювання в інформаційній сфері, проблеми імплементації норм міжнародного інформаційного права в законодавство України.

Завдання вивчення дисципліни «Доктрини інформаційного права: історія і сучасність» є вивчення теоретичних питань розвитку й функціонування науки

інформаційного права України

Міждисциплінарні зв'язки: «Доктрини інформаційного права: історія і сучасність» межує з такими юридичними дисциплінами як: Інформаційне право, Адміністративне право, Конституційне право, Кримінальне право, Кримінальний процес, Адміністративне судочинство.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: сучасні погляди щодо місця і ролі держави в процесі інформатизації суспільства; тенденції нормотворення й державної політики у інформаційній сфері; сучасних тенденції розвитку науки інформаційного права; понятійно-категоріальний апарат інформаційного права; юридичну практику у сфері захисту прав особи в інформаційній сфері, в т.ч. Європейського суду з прав людини; проблеми та перспективи інформаційного суспільства в Україні; проблеми системної інформатизації нормотворчої, правозастосовної і правоосвітньої діяльності; правові основи впровадження інформаційно-правових підсистем електронного парламенту та уряду, електронних систем і баз даних в галузі держави і права; правові засади захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації та інших проблем інформаційної безпеки; досвід іноземних країн та історичний досвід правового регулювання в інформаційній сфері, проблеми імплементації норм міжнародного інформаційного права в законодавство України

вміти: орієнтуватися у понятійному апараті та природі інформаційного права, його зв'язку з інститутами інших галузей права; визначати зв'язок та розмежовувати інформаційні правовідносини із іншими (цивільними, адміністративними тощо) з метою правильного застосування законодавства; самостійно здійснювати науково-дослідницьку діяльність; розуміти сутність та перспективи розвитку науки інформаційного права; ефективно використовувати філософсько-методологічний інструментарій в науково-дослідницькій діяльності; встановлювати міру відповідності існуючих законів (позитивне право) праву (природне право); критично осмислювати теоретичні засади науки інформаційного права та визначати напрямки її розвитку.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		<i>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</i>
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-3	<i>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</i>
	ЗК - 7	<i>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</i>
	ЗК - 13	<i>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій</i>
	СК-2	<i>Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів</i>
	СК -7	<i>Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право</i>

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни, повинні співпадати з розділом 4. «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» певної освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової чи освітньо-творчої) програми.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. «Історія розвитку вчень про інформацію та інформаційне суспільство».

Інформація - аналіз її структури, змісту та особливостей. Поняття «інформації» як загально-філософської категорії. Перші спроби встановлення поняття інформації: як «зв'язок, в процесі якого усувається невизначеність» (К. Шеннон); «різноманітність» (У.Р. Ешби); «оригінальність і міра складності» (А. Моль); «знання» (Ф. Махлуп); «загальна методологія науки» (Л. Бріллюен); «позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу, в процесі нашого пристосування до нього і пристосування до нього наших відчуттів» (Н. Вінер). Спроби здійснення класифікації інформації.

Виникнення теорій інформації: 1) ймовірнісна концепція (Р. Фішер 1921 рік), 2) концепція логарифмічної міри кількості інформації (Р. Хартлі 1928 рік), 3) класична статистичної теорія зв'язку (Н. Вінер 1948 рік), 4) концепція кількості інформації як міри зменшення невизначеності

ТЕМА 2. «Становлення та соціальні передумови формування інформаційного суспільства».

Виникнення теорії інформації на основі моделі індивіда, її прихильники.

Сучасні підходи до поняття «інформація», її класифікація. Законодавче визначення інформації та її видів.

Вирішальні аспекти становлення та сучасний стан законодавчого регламентування відносин в інформаційній сфері. Історія розвитку та становлення інформаційного суспільства. Соціальні передумови формування інформаційного суспільства. Етапи розвитку світової цивілізації. Інформаційні революції. Їх роль і значення. Інформаційний обмін в суспільстві і його еволюція. Інтелектуалізація як основна мета соціальної інформатизації.

Умови розвитку інформаційного суспільства: гендерні, вікові, ресурсні, географічні, соціально-економічні та адміністративно-правові. Від інформаційного суспільства – до суспільства знань: сутність, ретроспективи та перспективи. Історико - порівняльний аналіз проходження інформатизації в Україні. Закони функціонування інформаційного суспільства: філософсько-антропологічний вимір.

ТЕМА 3. «Історія виникнення наукових шкіл в інформаційному праві».

Процеси зміни правової парадигми, формування нових поглядів, заснованих на виявленні зв'язків реального світу із розвитком суспільства. Виникнення різних наукових напрямів і шкіл на основі дослідження розвитку, взаємозв'язків та взаємовпливів базових концепцій нових природничо-наукових поглядів, таких, як загальна теорія систем, синергетика, інформатика та ін.

Виникнення науково-методологічних засобів дослідження і моделювання правових процесів в контексті інформаційної діяльності людей. Перехід до нових уявлень у сфері гуманітарних проблем.

ТЕМА 4. Ретроспективний аналіз наукових праць в інформаційному праві.

Сучасні тенденції розвитку науки: диференціація та інтеграція наукових інституцій. Природні процеси диференціації наук - розрив між сучасними науками природничого циклу та гуманітарними науками. Виникнення основних законів та закономірностей матеріального світу, розвиток техніки та технологій, створення штучного технократичного світу сучасної цивілізації. «Математизація», «технологізація» та «інформатизація» наук. Теорія інформації Глушкова В. М. та Амосова М. М.

Впровадження методології кібернетики, організаційно-правові проблеми розробки та використання автоматизованих систем управління. Формування наукової школи правової інформатики, яка вивчає інформаційно-аналітичні системи, проблемно-орієнтовані комплекси й автоматизовані робочі місця для забезпечення законотворчої, правозастосовної та правоосвітньої діяльності. Дослідження в галузі правової інформатики як підґрунтя для

становлення і розвитку інформаційного права, як комплексної галузі права.

ТЕМА 5. «Концепції предмету інформаційного права.»

Інформаційне право: теоретичні засади формування, становлення та утвердження в системі права України. Загальні питання аксіології галузі інформаційного права. Сучасні концепції предмета інформаційного права України. Методи правового регулювання інформаційних правовідносин.

Термінологічна система інформаційного права та шляхи її розвитку. Загальнотеоретичні підстави визначення інформаційного права в якості галузі права.

ТЕМА 6. «Теоретичні засади методу інформаційного права»

Антропологічні засади інформаційного права. Людина в соціокультурному просторі інформаційного суспільства: концептуальні підходи до розуміння сутності. Інформаційна картина світу як світоглядний орієнтир сучасної людини. Морально-етичні аспекти функціонування людини в інформаційному суспільстві. Поняття й предметна сфера інформаційних прав людини. Об'єктивна діалектика інформаційних прав і свобод особистості в інформаційному суспільстві.

Парадигма сучасного інформаційного права України.

ТЕМА 7. «Актуальні засади розвитку вчень про систему інформаційного права на сучасному етапі».

Наукові погляди на проблему визначення системи інформаційного права. Система права: особливості становлення та сучасний стан. Система інформаційного права та її основні характеристики. Теоретичні основи розвитку системи інформаційного права. Єдність системи інформаційного права. Динамізм у системі права. Класифікаційні ознаки щодо визначення галузі права. Ознаки інформаційного права.

ТЕМА 8. «Історичний аспект наукових вчень про джерела інформаційного права».

Поняття і види джерел інформаційного права. Система джерел інформаційного права. Генезис досліджень правового регулювання в інформаційній сфері. Формування системи інформаційного законодавства України. Стан українського інформаційного законодавства. Міжнародне інформаційне право.

Проблеми становлення і розвитку інформаційного права та інформаційного законодавства України. Тенденції розвитку системи інформаційного права та інформаційного законодавства на сучасному етапі.

ТЕМА 9. «Концептуальні основи кодифікації інформаційного законодавства України»

Значення інформаційно-правових норм у розвитку сучасного інформаційного суспільства. Проблема класифікації норм інформаційного

права. Тенденції розвитку інформаційно-правових норм. Методологічні основи правового регулювання в інформаційній сфері за умови використання мережі Інтернет. Основні напрямки подолання проблем правового регулювання інформаційних відносин: оновлення, приведення до вимог сьогодення за допомогою відповідної систематизації.

Наукові дискусії щодо вибору форми систематизації. Концепція реформування законодавства України у сфері суспільних інформаційних відносин.

ТЕМА 10. «Концепції та стратегії створення та функціонування інформаційних систем».

Методологічні основи кодифікації інформаційного законодавства. Кодифікація українського інформаційного законодавства: Інформаційний кодекс України; Кодекс про інформацію та інформатизацію України; Кодекс України про суспільні інформаційні відносини та інформаційну безпеку; Кодекс про інформаційний суверенітет України; Кодекс про захист інформації в Україні та інші варіанти кодифікації.

Концепція створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. «Концепція розвитку інформаційного суспільства», «Стратегія розвитку інформаційного суспільства», «Державна цільова програма з розвитку інформаційного суспільства».

ТЕМА 11. «Концептуальні підходи до принципів та функцій інформаційного права».

Принципи як узагальнююче відображення змісту всієї галузі інформаційного права, що забезпечують єдність процесу його становлення, реалізації, охорони та вказують на тенденцію розвитку галузі інформаційного права в майбутньому.

Юридичне закріплення принципів правового регулювання інформаційних відносин та принципів інформаційного права України в правових джерелах та сучасному інформаційному законодавстві України. Класифікація принципів інформаційного права та їх основні види. Характеристика принципів інформаційного права. Методологічні засади формування системи принципів інформаційного права. Роль принципів інформаційного права в процесі здійснення правотворчої та правозастосовної діяльності.

ТЕМА 12. «Міжнародні засади розвитку інформаційного права».

Перспективи розвитку принципів інформаційного права в процесі систематизації інформаційного України та його гармонізації з міжнародним та європейським законодавством.

Правові проблеми організаційно-правового забезпечення ефективності реалізації принципів інформаційного права.

Функція права як філософська категорія. Функції інформаційного права та їх класифікація. Зміст функцій інформаційного права, їх структура та види.

Філософське обґрунтування методології дослідження функцій інформаційного права.

ТЕМА 13. «Проблеми системного впорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері».

Упорядкування законодавства як одне з основних завдань на шляху до побудови України як правової держави. Пріоритети законодавчого забезпечення інформаційних правовідносин в Україні. Вплив процесів глобалізації на правотворчість України.

Спрямування державної політики України в інформаційній сфері. Дослідження щодо створення системи інформаційного законодавства. Проекти систематизації інформаційного законодавства. Державна політика інформатизації.

ТЕМА 14. «Проблеми та перспективи розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні».

Зарубіжний досвід правового регулювання інформаційних відносин та можливості його використання в Україні. Аналіз сучасних тенденцій щодо визначення векторів подальшого розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні. Проблеми та перспективи розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1 Історія розвитку вчень про інформацію та інформаційне суспільство	8	2	2			4	іспит
Тема № 2. Становлення та соціальні передумови формування інформаційного суспільства	8	2	2			4	
Тема № 3: Історія виникнення наукових шкіл в інформаційному праві	8	2	2			4	
Тема № 4. Ретроспективний аналіз наукових праць в інформаційному праві.	8	2	2			4	
Тема № 5: Концепції предмету інформаційного права.	8	2	2			4	
Тема № 6. Теоретичні засади методу	8	2	2			4	

інформаційного права.							
Тема № 7: Актуальні засади розвитку вчень про систему інформаційного права на сучасному етапі.	8	2	2			4	
Тема № 8. Історичний аспект наукових вчень про джерела інформаційного права.	8	2	2			4	
Тема № 9: Концептуальні основи кодифікації інформаційного законодавства України	8	2	2			4	
Тема № 10. Концепції та стратегії створення та функціонування інформаційних систем.	8	2	2			4	
Тема № 11: Концептуальні підходи до принципів та функцій інформаційного права.	12	2	4			6	
Тема № 12. Міжнародні засади розвитку інформаційного права.	12	2	4			6	
Тема № 13: Проблеми системного впорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері.	10	2	2			6	
Тема № 14. Проблеми та перспективи розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні	6	2	2			2	
Всього за 3 семестр	120	28	32	0	0	60	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Навчальним планом не передбачено

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1: Тема № 1. Історія розвитку вчень про інформацію та інформаційне суспільство.		[1-5, 71-74]
Завдання для самостійної роботи: 1. Теорії інформації. 2. Сучасні підходи до поняття «інформація», її класифікація. Законодавче визначення інформації та її видів.. 3. Інформаційні революції. Їх роль і значення. 4. Історико-порівняльний аналіз проходження інформатизації в Україні.		
Тема № 2: Історія виникнення наукових шкіл в інформаційному праві		[1-10, 38, 67, 71-74, 80, 92]
1. Виникнення різних наукових напрямів і шкіл на основі дослідження розвитку, взаємозв'язків та взаємовпливів базових концепцій нових природничо-наукових поглядів, таких, як загальна теорія систем, синергетика, інформатика та ін. 2. Виникнення основних законів та закономірностей матеріального світу, розвиток		

	техніки та технологій, створення штучного технократичного світу сучасної цивілізації.. 3. Впровадження методології кібернетики, організаційно-правові проблеми розробки та використання автоматизованих систем управління.	
	Тема № 3 Концепції предмету інформаційного права. Теоретичні засади методу інформаційного права	<i>[1-6, 71-75, 81, 83, 84]</i>
	Завдання для самостійної роботи: 1. Сучасні концепції предмета інформаційного права України. 2. Людина в соціокультурному просторі інформаційного суспільства: концептуальні підходи до розуміння сутності.. 3. Інформаційна картина світу як світоглядний орієнтир сучасної людини. 4. Морально-етичні аспекти функціонування людини в інформаційному суспільстві. 5. Поняття й предметна сфера інформаційних прав людини. 6. Об'єктивна діалектика інформаційних прав і свобод особистості в інформаційному суспільстві.	
	Тема № 4. Історія та розвиток вчень про систему та джерела інформаційного права	<i>[1, 3-5, 7, 11, 21, 40, 42, 43]</i>
	Завдання для самостійної роботи: 1. Система права: особливості становлення та сучасний стан. 2. Динамізм у системі права. 3. Класифікаційні ознаки щодо визначення галузі права. 4. Поняття і види джерел інформаційного права. 5. Стан українського інформаційного законодавства. 6. Міжнародне інформаційне право.	
	Тема № 5. Концептуальні основи кодифікації інформаційного законодавства України	<i>[1-3, 10, 15, 75, 89]</i>
	Завдання для самостійної роботи: 1. Значення інформаційно-правових норм у розвитку сучасного інформаційного суспільства.. 2. Систематизація українського інформаційного законодавства. Кодифікація українського інформаційного законодавства.	
	Тема № 6. Концептуальні підходи до принципів та функцій інформаційного права	
	Завдання для самостійної роботи: 1. Принципи як узагальнююче відображення	<i>[1-3, 10, 15, 75, 89]</i>

	<p>змісту всієї галузі інформаційного права.</p> <p>2. Характеристика принципів інформаційного права.</p> <p>3. Роль принципів інформаційного права в процесі здійснення правотворчої та правозастосовної діяльності.</p> <p>4. Функція права як філософська категорія.</p>	
	<p>Тема № 7. Проблеми системного впорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Упорядкування законодавства як одне з основних завдань на шляху до побудови України як правової держави.</p> <p>2. Вплив процесів глобалізації на правотворчість України.</p> <p>3. Зарубіжний досвід правового регулювання інформаційних відносин та можливості його використання в Україні.</p>	[1, 3-5,7, 11, 21, 40, 42, 43]

5. Індивідуальні завдання

5.1.1 Теми рефератів

1. Сучасні тенденції щодо визначення векторів подальшого розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні.
2. Проблеми та перспективи розвитку правового регулювання інформаційних відносин в Україні
3. Упорядкування законодавства як одне з основних завдань на шляху до побудови України як правової держави.
4. Історія розвитку вчень про інформацію та інформаційне суспільство.
5. Вирішальні аспекти становлення та сучасний стан законодавчого регламентування відносин в інформаційній сфері.
6. Закони функціонування інформаційного суспільства: філософсько-антропологічний вимір.
7. Процеси зміни правової парадигми, формування нових поглядів, заснованих на виявленні зв'язків реального світу із розвитком суспільства.
8. Дослідження в галузі правової інформатики як підґрунтя для становлення і розвитку інформаційного права, як комплексної галузі права.
9. Термінологічна система інформаційного права та шляхи її розвитку.
10. Антропологічні засади інформаційного права.
11. Історія та розвиток вчень про систему та джерела інформаційного права
12. Проблеми становлення і розвитку інформаційного права та інформаційного законодавства України.
13. Методологічні основи кодифікації інформаційного законодавства.
14. Принципи як узагальнююче відображення змісту всієї галузі

інформаційного права.

15. Перспективи розвитку принципів інформаційного права в процесі систематизації інформаційного України та його гармонізації з міжнародним та європейським законодавством.

5.1.2 Теми курсових робіт.

Навчальним планом не передбачено.

5.1.3. Теми наукових робіт

Навчальним планом не передбачені

6. Методи навчання

Лекційні заняття проводяться із застосуванням прозірок (мультимедійні та бінарні).

Практичні та семінарські заняття передбачають моделювання ситуативних задач, тренінгів, рольових ігор, рішення задач тощо.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Історія розвитку та становлення інформаційного суспільства.
2. Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
3. Теоретико-методологічні підходи до інформатизації суспільства.
4. Інформаційні системи як платформа розвитку інформаційного суспільства.
5. Етапи розвитку інформаційного суспільства в Україні.
6. Інформаційна культура – виклики сучасному соціуму.
7. Інформаційний спосіб життя: суспільство і особистість в умовах інформатизації.
8. Проблеми інституційного, організаційного та ресурсного забезпечення розвитку інформаційного суспільства.
9. Концепція електронної демократії в контексті формування інформаційного суспільства.
10. Правовий механізм захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина.
11. Актуальні проблеми реалізації прав громадян на доступ до інформації та шляхи їх вирішення.
12. Історія розвитку правових основ регулювання інформаційної діяльності.
13. Інформаційне право: теоретичні засади формування, становлення та утвердження в системі права України.
14. Загальні питання аксіології галузі інформаційного права.
15. Методи правового регулювання інформаційних правовідносин. Значення інформаційно-правових норм у розвитку сучасного інформаційного суспільства.

16. Поняття та види загальних принципів інформаційного права.
17. Пріоритети законодавчого забезпечення інформаційних правовідносин в Україні.
18. Система інформаційного права та її основні характеристики.
19. Теоретичні основи розвитку системи інформаційного права.
20. Формування системи інформаційного законодавства України.
21. Тенденції розвитку системи інформаційного права та інформаційного законодавства на сучасному етапі.
22. Проблеми правотворення в інформаційному праві.
23. Правові засади гармонізації законодавства України та ЄС в інформаційній сфері
24. Актуальні проблеми правової інформатики та системної інформатизації нормотворчої, правозастосовної і правоосвітньої діяльності.
25. Державно-правова політика інформатизації: сучасний стан і проблеми.
26. Інформаційно-комунікативні технології в процесі державного управління України.
27. Інформатизація державного управління в контексті адміністративної реформи в Україні.
28. Основні напрями гармонізації розвитку нормотворчої, правозастосовної і правоосвітньої діяльності в Україні із загальносвітовими тенденціями.
29. Розробка і впровадження інформаційно-правових підсистем електронного парламенту та уряду, електронних систем і баз даних в галузі держави і права.
30. Інтеграція правових ресурсів парламенту України в європейський інформаційний простір.
31. «Електронний парламент» в умовах становлення інформаційного суспільства.
32. Міжнародні стандарти для е-урядування та е-парламенту. «Електронний парламент» у розвинених країнах світу.
33. Електронний документообіг.
34. Європейські парламентські інформаційні правові ресурси.
35. Використання міжнародного досвіду у становленні електронного парламенту в Україні.
36. Проблеми адаптації е-парламенту з іншими системами органів державної влади України.
37. Проблеми інтеграції національних ініціатив щодо розвитку інформаційного суспільства та е-урядування в Україні.
38. Розвиток правового регулювання процедур отримання інформації правоохоронними органами України.
39. Правові засади захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації та інших проблем інформаційної безпеки в умовах глобалізації.

40. Забезпечення захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, технічного захисту інформації у сучасному інформаційному просторі
41. Економічні та правові аспекти проблеми захисту персональних даних.
42. Проблеми правового захисту інформаційних ресурсів в умовах розвитку інформаційних впливів.
43. Особливості механізмів захисту персональних даних в законодавстві ЄС.
44. Удосконалення правового регулювання у сфері захисту персональних даних в Україні.
45. Правове регулювання захисту інформації з обмеженим доступом.
46. Проблеми виявлення загроз та запобігання порушенню цілісності інформації з обмеженим доступом і витоку її технічними каналами.
47. Теоретико-правові та організаційні засади технічного захисту важливої для держави, суспільства і особи інформації, охорона якої забезпечується державою відповідно до законодавства.
48. Інформаційна безпека людини, суспільства і держави в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір.
49. Інформаційна безпека і проблеми забезпечення державної безпеки. системних проблем розвитку науки у сфері інформаційної безпеки.
50. Системні проблеми інформаційної безпеки.
51. Загрози інформаційній безпеці: концептуальні підходи до визначення та класифікації.
52. Інформаційна безпека дитини, як запорука національного благополуччя держави.
53. Дилема прав і свобод людини в інформаційній сфері в контексті забезпечення інформаційної безпеки.
54. Соціальні мережі як чинник впливу на безпеку інформаційних ресурсів.
55. Правові засади формування і розвитку системи забезпечення інформаційної безпеки України та її складових.
56. Актуальні питання забезпечення інформаційної безпеки у банківській сфері.
57. Становлення і розвиток недержавних суб'єктів сектору безпеки України (система безпеки підприємництва).
58. Національний інформаційний суверенітет як об'єкт інформаційної безпеки.
59. Сучасна інформаційна інфраструктура і основні завдання її правового захисту проти проявів комп'ютерного тероризму.
60. Правові механізми формування системи безпеки та захисту інформаційних ресурсів держави.
61. Юридична відповідальність та протидія правопорушенням в інформаційній сфері.
62. Вітчизняна практика юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері.

- 63.Адміністративно-правове забезпечення державної політики протидії тероризму: доктринальні підходи.
- 64.Поняття і ознаки інформаційного правопорушення.
- 65.Правові проблеми протидії викликам новітньої злочинності в інформаційному суспільстві.
- 66.Теоретичні основи виникнення інформаційного тероризму та протидії йому.
- 67.Поняття інформаційного тероризму та його генезис, методологія та напрями його наукового дослідження.
- 68.Забезпечення багатоманітності поглядів і єдності нації в умовах сучасної інформаційної війни в Україні.
- 69.Національне законодавство у сфері протидії інформаційному тероризму.
- 70.Протидія інформаційному тероризму в контексті соціального партнерства державних та недержавних інституцій країни.
- 71.Характеристика злочинних дій, пов'язаних з фінансуванням тероризму на національному рівні.
- 72.Кримінально-правовий аспект боротьби із кіберзлочинністю. Протидія кримінальним загрозам в кіберпросторі.
- 73.Досвід іноземних країн та історичний досвід правового регулювання в інформаційній сфері, проблеми імплементації норм міжнародного інформаційного права в законодавство України.
- 74.Систематизація та адаптація інформаційного законодавства України до європейського права.
- 75.Міжнародні правові стандарти: поняття, класифікація та роль у формуванні юридичних джерел інформаційного права України.
- 76.Концепція кодифікації законодавства України про інформацію.
- 77.Стратегічні пріоритети зарубіжних країн в інформаційній сфері.
- 78.Правова природа адаптації інформаційного законодавства України: зміст та особливості.
- 79.Концептуальні засади адаптації інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства.
- 80.Організаційно-правові заходи та правові засоби адаптації інформаційного законодавства України до міжнародних правових стандартів в умовах розвитку інформаційного суспільства.
- 81.Міжнародні правові принципи: зміст, роль та значення для інформаційного законодавства України як об'єкта адаптації.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контролю.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи;

презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перекласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується

поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 81		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в інтернеті

Основна

1. Адміністративно-правова сутність режиму захисту державних інформаційних ресурсів, криптографічного і технічного захисту інформації / Белєвцева В.В. // Юрист України. Х.: Право, 2018. № 1 (14). С. 11-16.
2. Адміністративно-правове забезпечення прав інтелектуальної власності в системі МВС України. Смерницький Д.В. : Монографія / Д.В. Смерницький ; за заг. ред. д.ю.н., проф. К.І. Беякова. К. : ДНДІ МВС України, 2021. 252 с.
3. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної безпеки України. Корж І.Ф. : Монографія. В.: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 384 с.
4. Адміністративно-правовий захист інформації: проблеми та шляхи вирішення. Настюк В. Я., Белєвцева В. В. К.: Ред. журн. «Право України» ; Х. : Право, 2021. 128 с.
5. Актуальні проблеми становлення і розвитку правової науки в інформаційній сфері / Пилипчук В.Г. // Інформація і право. 2020. № 1(4). С.15-22.
6. Адміністративне право України. Повний курс. Підручник. // за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
7. Боротьба з тероризмом та інформаційні технології геополітичного контролю простору: зарубіжний погляд і досвід / М.П. Стрельбицький, І.В. Авдошин //Фаховий відомчий журнал СБУ і НАН України: «Державна безпека», №2. С. 43-57.
8. Вади сучасної правової комунікації / Н.А. Савінова // Правова інформатика. 2017. № 4(44). С. 40-48.
9. Виборчий кодекс України: системна інформатизація. В.М.Фурашев, Д.В. Ланде. К.: Синопис, 2016. 211 с.
10. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України. Підручник. / МВС України, Харків.нац.ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.М. Гусарова ; [Гусаров С.М., Салманова О.Ю., Комзюк А.Т. та ін.]. Харків, 2020. 512 с.

Допоміжна

1. Конституція України [Текст]: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.] //Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
3. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

4. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і вільного обігу цих даних : Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 24.10.1995 р. [Електронний ресурс]. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_242
5. Про інформацію : Закон України від [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

Нормативно – правові акти:

1. Деякі питання територіальних органів Міністерства юстиції: постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2019 № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2019-п#Text>.
2. Дисциплінарний статут Національної поліції України: закон України від 15.03.2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
3. Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z1041-17#Text>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: закон України від 01.01.1990 № 995_004. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text